

Kursrapport för grundkursen i Processrätt, 18 hp

Period: HT2022

Kurskod: JU212L

Tillfälleskod: 29843

Kursansvarig: Katrin Lainpelto

Om kursrapporten

Enligt Stockholms universitets regler för undervisning och examination ska en kursrapport sammanställas senast tio veckor efter avslutad kurs. Kursrapporten innehåller en sammanställning av kursutvärderingen samt kursansvarigas analys av densamma.

Svarsfrekvens och resultat från de universitetsgemensamma frågorna m.m.

Kursenkäten besvarades av 46 studenter. Under HT22 var totalt 278 studenter registrerade på kursen (inklusive omregistrerade studenter). Således besvarades kursenkäten av närmare 17 % av de studenter som var registrerade på kursen.

I enlighet med Stockholms universitets riktlinjer biläggs resultatet av de kvantitativa universitetsgemensamma frågorna till denna kursrapport.

Kursens genomförande HT22

Undervisningen på grundkursen i processrätt genomfördes under HT22 i sal. Detta innebär att undervisningen, i enlighet med beslut från institutionsledningen, helt återgick till campusbaserad undervisning, till skillnad från tidigare terminer under pandemiperioden. En nackdel med icke digital undervisning är att studenter som uppvisar förkylningssymptom inte kan överföras till en seminariegrupp som ges digital undervisning och således att studenterna kan uppleva svårigheter att genomföra kursen och uppfylla obligatoriska moment. I kursenkäten anges under avsnittet *Förslag till ändringar* till exempel:

”Att ha vissa moment på zoom. Vid början av skolarbetet så blev nästan alla sjuka på samma gång och ingen vågade vara hemma pga. obligatorierna. Det är fel att sjuka ska känna tvång att vara på universitetet för att inte kugga kurser. Jag blev sjuk för att en annan person som var sjuk inte kunde stanna hemma för att hon hade seminarium. Då menar jag (...) att få moment på kursen ska vara på distans, ingenstans nära hälften. Men om vi har många seminarier och får missa två blir det så jobbigt när det finns 2–3 seminarier vissa veckor.”

Kursen kan inte påverka institutionsledningens beslut om att återinföra campusbaserad undervisning, men samtidigt har studenternas situation särskilt beaktats av kursföreståndaren vid bedömningen av laga förfall. Således har ett annars uttryckligt krav på styrkande av laga förfall lättats.

Tidigare terminer (under pandemiperioden) har vissa av föreläsningarna varit förinspelade, vilket har varit uppskattat bland studenterna eftersom studenterna då kan gå tillbaka i föreläsningarna. Vissa förinspelade föreläsningar har även denna termin erbjudits och har då kombinerats med en digital frågestund alternativt ett digitalt frågeforum, varav det senare har gett studenterna möjlighet att i efterhand ställa frågor till aktuell lärare och därefter erhålla ett skriftligt svar.

Till skillnad från VT22 har samtliga moment i rättegångsspelet (förberedelse, huvudförhandling och genomgång) under HT22 genomförts i sal. Under kommande termin kommer förberedelsen och genomgången (å en timme var) att genomföras via Zoom, medan huvudförhandlingen (å tre timmar per grupp) kommer att genomföras i rättegångssalen. Beslutet har fattats av kursföreståndaren mot bakgrund av att studenterna inte ska behöva komma till universitetet för en timmes undervisning och för att undervisningsformen är sårbar för det fall en av lärarna (tre lärare på 18 rättegångsspel) uppvisar sjukdomssymptom. Den senare situationen kan försvåra studenternas möjlighet att uppfylla sina obligatorier. En timmes undervisning per grupp har således bedömts kunna ersättas med digital undervisning.

Kursansvariges sammanställning

Kursens styrkor enligt sammanställning av kvantitativa svar (skala 1–5)

Av de kvantitativa delarna av kursenkäten framgår att cirka 74 procent att studenterna är nöjda med kursen. 80 procent av studenterna anser att kursens ämnesinnehåll är relevant för att uppnå de förväntade studieresultaten och ytterligare 70 procent anser att undervisningen ger studenterna goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5).

Däremot anser 44 procent att studenterna att examinationen inte prövar hur väl studenterna har uppnått de förväntade studieresultaten. Till detta resultat återkommer rapporten under nästföljande rubrik (vid sammanställning av studenternas fritextsvar).

85 procent av studenterna anser att föreläsningarna är värdefulla (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5), vilket understryker vikten av att behålla föreläsningar som undervisningsform och detta anses av kursledning vara av särskild vikt då föreläsningarna är såväl introducerande som fördjupande till processrättens olika ämnesområden

76 procent av studenterna tycker att seminarieundervisningen är värdefull (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5).

Närmare 90 procent av studenterna tycker att rättegångsspelet är värdefullt (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5). Detta får anses vara en hög andel av studenterna och ger kursledningen anledning att se över möjligheterna att utveckla denna del av kursen, eftersom den erbjuder studenterna möjlighet att omsätta teoretiska kunskaper till praktiska (se mer om detta nedan).

78 procent av studenterna anser att det obligatoriska basgruppsarbetet (med krav på gemensam förberedelse) har bidragit till studenternas lärande på ett positivt sätt (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5).

96 procent av studenterna anser att grundkursen i processrätt är svårare än tidigare kurser de har läst på juristprogrammet och 58 procent anser att undervisningsupplägget skiljer sig från andra kurser på programmet (det vill säga, har svarat 3 eller mer på en skala mellan 1–5). Om detta återkommer rapporten till nedan.

Kursen styrkor enligt sammanställning av studenternas fritextsvar

Av de kvalitativa delarna av kursenkäten (fritextsvaren) har studenterna lyft upp bland annat ämnet, ämnets lärare och undervisningsformerna (föreläsningar, seminarier och rättegångsspel) som kursens styrkor. Detta illustreras av bland annat följande fritextsvar:

"Intressant ämne"

"Engagerade lärare, intressanta frågeställningar"

"Oerhört roligt rättegångsspel!"

"(...) vill jag även lyfta att pedagogiken med att ha många seminarier att beröra samtliga ämnen inom processrätten gjorde att undervisningen flöt på fint. Att få möjlighet att fördjupa sig i extra krångliga områden var toppen. Rättegångsspelet är också ett roligt inslag (...)"

"Rättegångsspelet var också kul för att man fick vara med i en mycket mer praktisk och "reell" omständighet och uppgift"

Enligt kursledningens mening tycks studenterna också uppskatta kursens lärare som, enligt flera studenter, har bidragit till att väcka ett intresse för det aktuella ämnet. Studenterna tycks också uppfatta och uppskatta att kursens lärare arbetar nära tillsammans och även håller i vissa gemensamma undervisningsmoment.

"Väldigt kunniga och pedagogiska lärare som bidrog på föreläsningarna och mer djupgående seminarium."

"Engagerade och pedagogiska lärare (...). Uppskattas stort när lärare anstränger sig för att göra utbildningen givande men också rolig."

"Lärarna väckte intresse och jag upplevde att diskussionerna på seminarierna nådde en hög nivå (...). Kursen har genomgående varit pedagogiskt upplagd."

Även kursadministrationen lyfts som något positivt av studenterna, vilket belyses genom exempelvis följande citat:

"Kursadministratören har varit väldigt behjälplig och snäll genomgående så hon förtjänar verkligen beröm."

Eftersom seminarieundervisningen specifikt har utformats för att träna studenterna i kritiskt och självständigt förhållningssätt ser kursledningen positivt på att undervisningsformen tycks ha uppnått sitt tilltänkta syfte. Studenterna tycks också uppskatta det obligatoriska basgruppsarbetet där studenterna träffas och förbereder sig gemensamt inför den lärarledda seminarieundervisningen.

"Bra att basgruppsmötena var schemalagda"

"Jag tycker också att det var bra att basgruppernas träffar var schemalagda, det gjorde att de verkligen blev av på ett sätt som de inte blivit i andra kurser"

Kursens svagheter enligt sammanställning av studenternas fritextsvar

En, sedan av kursledningen tidigare identifierad, svaghet med kursen, vilken också lyfts av studenterna i kursenkäten, är att en omfattande kurs som den aktuella, vid sidan av ett närvarokrav vid seminarieundervisningen och obligatorisk närvaro vid samtliga moment i rättegångsspelet, endast tenteras genom två frågor vid en skriftlig tentamen (under HT22 i form av en salstentamen). Studenterna efterfrågar möjlighet att erhålla poäng till tentamen vid de olika momenten i kursen, i enlighet med bland annat följande svar:

"Gör rättegångsspelet poänggivande. Gör seminarierna poänggivande"

"Helt bisarrt att en kurs om 18 hp ska avgöras på två frågor varav en inte ens gick att plugga till"

"Dåligt med endast två frågor utan delfrågor"

"Gör om hela kursupplägget överlag. Det är väldigt mycket att ta in och orimligt att man ska examineras på enbart två frågor"

"Jag upplever dock att eftersom vi inte poängsätts på det momentet så läggs det mindre tid på förberedelser än vad som hade gjorts om man kunde få poäng för sin insats. Jag upplevde att attityden från vissa i min grupp var att man struntade i att försöka göra bra ifrån sig på momentet, eftersom att det 'ändå inte spelar någon roll' så länge man bara dyker upp. Detta är synd!"

"Ha en bättre tenta och/eller ge extrapoäng under kursens gång. Det är en stor kurs och är tråkigt att hela betyget hänger på hur det går på tentan. Dessutom när tentan är väldigt svår, svårare än de tentor som varit hemtentor (som borde vara svårare). Har inte hört någon som tyckte det gått bra på tentan. Tråkigt sätt att avsluta en annars bra kurs på!"

"För det andra ber jag er se över hur tentan utformas så att inte 'allt hänger på två frågor'. Jag har personligen lagt ner oerhört mycket tid och energi på kursen och har uppriktigt varit väldigt intresserad av ämnet, men upplever inte att jag fick en ärlig chans att få mina kunskaper mätta. Tentan var det enda tillfälle som erbjöds för att visa prov på mina kunskaper och just den dagen var jag inte på topp. Omständigheterna för första frågan var så omfattande att jag pga. tidspress upplevde en spärr som ledde till att jag knappt kunde uppfatta frågan, än mindre analysera och faktiskt besvara den. Besvikelsen efter tentan var oerhörd, då jag vet att kan ämnet och allt som efterfrågades, men inte var på topp under just de fyra timmarna. Det är inget att göra åt det nämnda nu, men jag ber er att se över upplägget så att studenter framöver ges fler tillfällen att visa prov på sina kunskaper - eller om jag ska dra en parallell till processrättens område: att studenter ges en "fair trial" när deras kunskaper bedöms. Tack!"

Liksom framgår av föregående termins kursrapport har frågan diskuterats inom ämnets lärarlag under en längre tid och förändringar planeras för. Dessa förändringar ska vara genomförda senast VT24. Lärarlaget håller med om att det är orimligt att studenternas kunskaper avgörs med ledning av två frågor eftersom ett sådant upplägg mindre väl avspeglar studenternas faktiska kunskaper. Snarare är resultatet med följd av "slump" eller "dagsform". Förändringarna som föreslås består bland annat av att studenterna ska få med sig poäng till tentamen från såväl seminarieundervisningen som rättegångsspelet. Det som däremot fördröjer processen är den tid det tar att genomföra kursplaneändringar. Därför har kursledningen beslutat att, i väntan på kursplaneändringarna, till VT23 återinföra tre frågor på tentamen, där en av frågorna mäter mer grundläggande kunskap och begreppsförståelse.

Vidare ingår som en del i förändringsarbetet med kursen en tydligare uppdelning mellan civil- och straffprocess och en undervisning som tydligare anknyter till uppgifterna i rättegångsspelet. Detta har återkommande efterfrågats av studenterna, liksom även vid denna kursomgång:

"Ämnet processrätt är svårt. (...) Att samtliga [föreläsningar] kom på en gång i början av kursen gjorde dock att jag inte tog in informationen. Jag fattade helt enkelt inte och kunde inte koppla de olika delarna eftersom det var omöjligt att hinna med att läsa i boken innan föreläsningarna samtidigt som jag skulle förbereda seminarierna som handlade om helt andra ämnen. För egen del hade jag uppskattat om föreläsningarna var lagda på ett annat sätt, möjligtvis i samband med att frågan togs upp på ett seminarium. I slutet av kursen hade jag helt glömt bort vad föreläsningarna ens hade handlat om."

Att kursen är omfattande och täcker in många delområden innebär särskilda pedagogiska utmaningar. Studenterna efterfrågar mer tid i början av kursen för att "komma in i ämnet". Liksom ovan angetts planeras

för ett nytt kursupplägg till senast VT24 och kursledningen tror att en tydligare uppdelning mellan civil- och straffprocess kan bidra till ett bättre pedagogiskt upplägg.

Ett antal kommentarer lämnas avseende antalet seminarier och att antalet obligatoriska seminarier är högre jämfört med andra kurser. Liksom ovan nämnts sammanhänger detta med kursens omfattning och de antal delområden som täcks in av ämnet processrätt. Kursledningens mening är därför att det snarare skulle behövas fler seminarier (särskilt basseminarier) och det finns heller ingen anledning att begränsa närvarokravet.

Studenterna ger vidare uttryck för att de frågor som ställs vid tentamen inte motsvaras av undervisningens innehåll. Kursledningen vill framhålla att seminarieundervisningen i första hand syftar till att träna studenternas förmåga att kritiskt och på ett självständigt sätt analysera processrättsliga problem. Studenterna erbjuds vidare ett särskilt seminarium som behandlar den processrättsliga tentamen och informeras då om att det viktiga är det metodologiska angreppssättet och inte nödvändigtvis den, vid seminariet behandlade, materiella rätten.

Kursledningens analys och slutsatser av behovet av förändringar m.m.

Studenternas synpunkter avseende kursens struktur och formerna för tentamen har beaktats och diskuterats vid ett internat under VT22, där samtliga lärare i processrättsämnet deltog. Under internatet beslutades att kursen ska omarbetas för att lanseras i "ny form" senast VT24. Självklart hade vissa förändringar varit påkallade redan nu, men med hänsyn till den tid det tar att omstrukturera en så omfattande kurs samt den framförhållning som krävs för kursplaneändring är det kursledningens bedömning att tidigare förändringar inte är möjliga. Som angetts ovan ska däremot tentamen under vårterminen bestå av tre frågor i syfte att tillfälligtvis hörsamma studenternas kritik.

Vad gäller studenternas synpunkter om att tentamensfrågorna inte motsvarar undervisningens innehåll kan sägas att studenterna, enligt de förväntade studieresultaten, ska kunna uppvisa ett kritiskt förhållningssätt. Ett sådant förhållningssätt ingår i en akademisk utbildning. De seminarier som ges på kursen är utformade för att träna studenterna i kritiskt tänkande och processrättslig metod. Vidare erbjuds ett fördjupningsseminarium i början av kursen som behandlar frågan om tentamensskrivande där det tydliggörs att tentamensfrågorna inte kommer att behandla det som redan har genomgåts vid seminarierna. I stället syftar tentamen till att testa studenternas förmåga att identifiera och kritiskt analysera andra processrättsliga problem (det vill säga, en metodfråga). Slutsatsen är därför att ingen särskild åtgärd behöver vidtas i detta avseende. Vidare bollas samtliga tentamensfrågor med samtliga lärare i lärarlaget, varför utformningen säkras av lärarkollektivet som helhet.

Utfallet av tentamensresultatet från ordinarie tentamen HT22 var till vissa delar identisk med resultaten från tidigare tentamina. Under HT22 bestod andelen som erhöll betyget U 29 %, vilket är något högre från tidigare terminer (16 % och 22 %). En anledning till detta kan vara att frågorna utformades på annat sätt, eftersom salstentamen återinfördes. Däremot tillämpas examinationsalternativ 4 (där allt material tillåts). Däremot låg andelen B på stadig nivå (34 % jämfört med tidigare 42 % och 31 %). Innan kursplaneändringarna träder i kraft anser kursledningen att återinförandet av tre frågor kan påverka kommande resultat på ett positivt sätt.

En annan aspekt, som också har lyfts i tidigare kursrapporter, är att endast 60 procent (som visserligen höjning med 10 procent från VT22) av de studenter som har svarat på kursenkäten uppger att de har lagt 40 timmar eller mer åt sina studier. Kursledningen vill därför understryka att kursens upplägg, med ett uttalat krav på såväl individuella som basgruppsbaserade förberedelser, förutsätter studier på heltid och att det

Stockholms
universitet

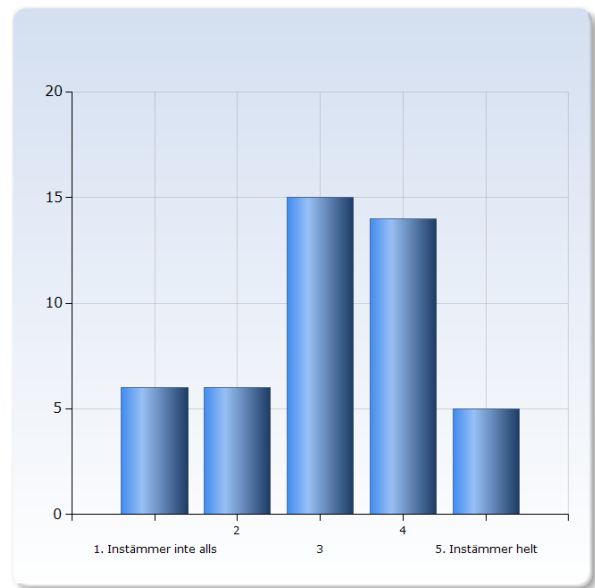
finns ett samband mellan den tid som studenterna lägger på förberedelser inför framför allt seminarieundervisningen och utfallet på tentamen.

Processrätt HT22

Antal svar: 46

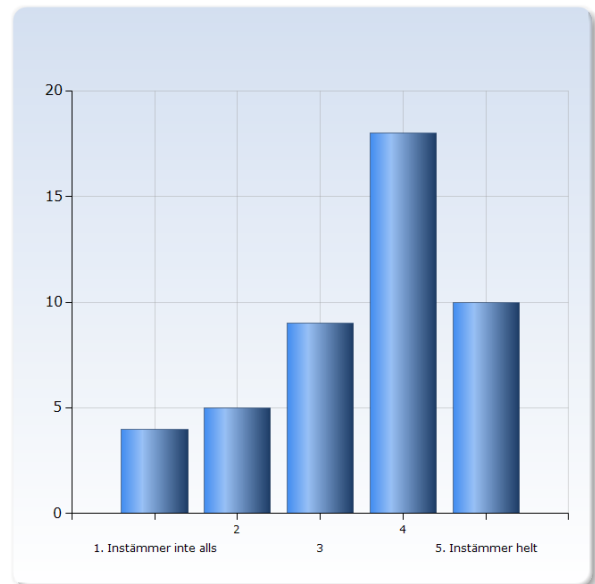
1. Överlag är jag nöjd med kursen.

Överlag är jag nöjd med kursen.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	6 (13,0%)
2	6 (13,0%)
3	15 (32,6%)
4	14 (30,4%)
5. Instämmer helt	5 (10,9%)
Summa	46 (100,0%)

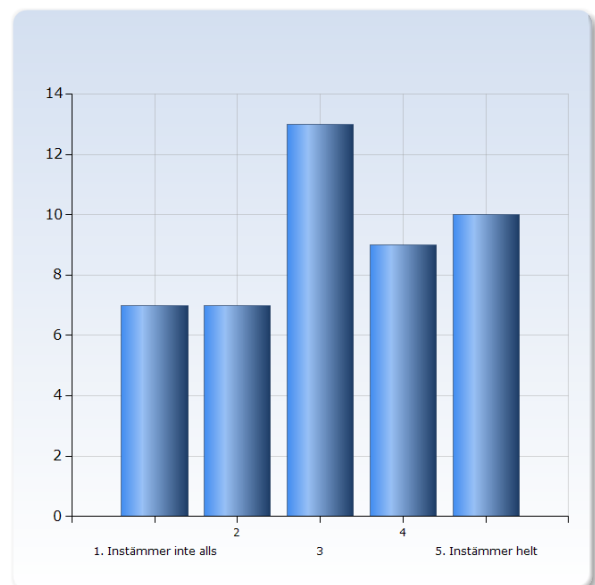
2. Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.

Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.		Antal svar
1. Instämmer inte alls	4 (8,7%)	5
2	(10,9%)	9
3	(19,6%)	18
4	(39,1%)	10
5. Instämmer helt	(21,7%)	46
Summa	(100,0%)	

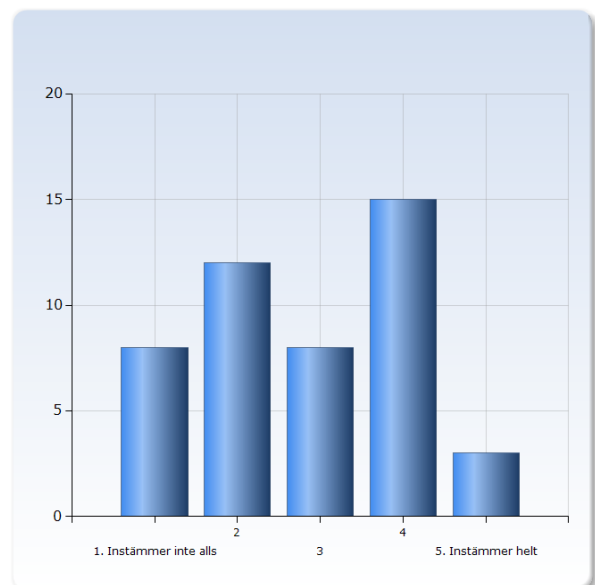
3. Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.

Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
	7
1. Instämmer inte alls	(15,2%)
2	7
	(15,2%)
	13
3	(28,3%)
	9
4	(19,6%)
	10
5. Instämmer helt	(21,7%)
Summa	46
	(100,0%)

4. Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.

Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	8 (17,4%)
2	12 (26,1%)
3	8 (17,4%)
4	15 (32,6%)
5. Instämmer helt	3 (6,5%)
Summa	46 (100,0%)

5. I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.

I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.	Antal svar
11 - 17	2 (4,4%)
18 - 24	3 (6,7%)
25 - 31	11 (24,4%)
32 - 38	2 (4,4%)
39 - 45	16 (35,6%)
46 - 52	5 (11,1%)
53 - 59	1 (2,2%)
60 - 66	2 (4,4%)
67 - 73	1 (2,2%)
74 - 80	2 (4,4%)
Summa	45 (100,0%)

